

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 10. årgang. ISSN: 2446-0079

Læs Den smalle bog fast

Den smalle bogs skribenter

Kontakt og kolofon

mandag den 5. maj 2025

I skyggen af forældrenes dæmoner

Den usynlige hær

Niels Johansen

Forlaget Læselyst

Af Carina Wøhlk

Befrielsesdag. Solen skinner. Klokkerne ringer. Det er forår og Danmark frit. Det er der al mulig grund til at glæde sig over. Og glæden bliver kun dybere, når den har historien om Anden Verdenskrig som alvorlig klangbund.

Flittige Niels Johansen, der både er salmedigter og forfatter, udkom på besættelsesdagen den 9. april med sin nye kortroman *Den usynlige hær*. Bogen retter et indfølelse blik mod børn af frihedskæmpere.

Temaet er ikke Niels Johansen fremmed. Han har udgivet flere bøger om netop besættelsen og befrielsen. *Den usynlige hær* er en selvstændig roman i serien om den samme familie. I bøgerne *Du ved det nok mit hjerte* og *Hjerter taler samme sprog* fortæller Johansen om krigen og befrielsen fra de voksnes perspektiv, men i *Den usynlige hær* opleves det hele i børnehøjde.

Kampens pris

Med sin kortroman fordyber Johansen sig i et emne, der fortjener skærpet opmærksomhed: Kampen sluttede ikke med befrielsen – hverken for modstandsfolkene eller deres børn. Efterkommerne af de mænd og kvinder, der sad i koncentrationslejre eller på anden vis blev traumatiserede af deres engagement i modstandskampen, måtte vokse op med forældrenes dæmoner. De lærte at gå på listesko, vare deres munde og færdes i et minefelt af fortællinger og fortrængninger. Kampen for et frit Danmark var ikke uden omkostninger. Prisen måtte betales livet igennem – af frihedskæmperne selv og af næste generation.

Den usynlige hær handler om de tiårige tvillinger Dan og Simon, der efter befrielsen må leve i skyggen af krigens rædsler. For deres far, der var aktiv modstandsmand, er både fysisk og psykisk nedbrudt af det, som krigen har gjort ved ham – og drevet ham til at gøre. Han ”bærer på en meget tung kuffert af tanker og drømme fra krigen”. Den kuffert bliver også børnenes byrde. Deres fars skrøbelighed og humørsvingninger påvirker urimeligt meget. Børnene må hele tiden vejle

stemningen og veje deres ord. Bliver far ked af det nu? Får mor røde pletter på halsen? Fortælleren Dan formulerer det hjerteskræende: ”Er fars mareridt som krigens luftalarm? Hvor er så vores beskyttelsesrum?”.

Børnene som brobyggere

Som handlingen skrider frem, viser det sig, at Dan og Simon ikke er de eneste børn i skolen, der kæmper med krigens efterveer. Sammen med nogle klassekammerater danner drengene en hemmelig bande – en lille usynlig hær, der i fællesskab finder mod til at bygge broer over de ruiner, krigen har efterladt. Deres aktion giver håb for fremtiden.

Titlen Den usynlige hær henviser indirekte til Knud Sønderbys roman af samme navn – om en modstandsgruppes særlige sabotagehandling. Men den stræber også efter at synliggøre en mere overset og uvæbnet styrke – de børn, hvis barndom blev præget af forældrenes krigstraumer.

Som læser skal man forberede sig på en fortættet fortællestil. Bogen er inddelt i korte og ordknappe afsnit – næsten som en pixibog. Måske fordi det er et barns stemme, der driver historien frem. Måske fordi Johansen som digter har en særlig evne til at udtrykke meget med ganske få ord.

Den usynlige hær formår at sætte sig i børnenes sted og samtidigt slå nogle af de store temaer an, som enhver krig drejer sig om: Det ondes problem og muligheden for forsoning. Efterskriftet er et enkelt vers, der angiver bogens formål – nemlig at: ”...takke de børn, som betaler/ en pris for forældrenes mod./ De bærer som voksne en barndom/ med lugten af modstand og blod”. Smukkere kan det ikke skrives.

Niels Johansen

Indsendt af [Jakob Brønnum](#)

Etiketter: [boganmeldelse](#), [kortroman](#)

Ingen kommentarer:

[Start](#)

[Ældre opslag](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)